

महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ

‘बालभारती’, सेनापती बापट मार्ग, पुणे -४११००४

फोन : ०२०-२५६५९४६५/६६/६७/६८

फॅक्स क्र : ०२०-२५६५६०४६

मान्यतेस्तव मसुदा

शुद्धिपत्रक

विषय : इ. द्वी इतिहास व नागरिकशास्त्र विषयाच्या पाठ्यपुस्तकातील नकाशांबाबत.....

उपरोक्त संदर्भाधीन पत्रान्वये इ.द्वी च्या इतिहास व नागरिकशास्त्र, विषयाच्या पाठ्यपुस्तकातील पृष्ठ क्र.४(भारत व प्राकृतिक) व पृष्ठ क्र.५५ (भारत व आशिया) वर देण्यात आलेले सुधारित नकाशे सोबत जोडले आहेत.

सदरचा बदल शालेय स्तरावरील अध्ययन – अध्यापन प्रक्रियेशी संबंधित व इतर सर्व अनुषंगिक घटकांच्या निर्दर्शनास आणावा. यासंदर्भातील कार्यवाहीच्या सूचना त्यांना देण्यात याव्यात. सदरचे शुद्धिपत्रक हे पाठ्यपुस्तक मंडळाच्या www.ebalbharati.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

(दिनकर पाटील)

संचालक

पाठ्यपुस्तक मंडळ, पुणे ४

क्रमांक : ह/इति/ना.शास्त्र.१.१.२६७

दिनांक : २२/०६/२०२१

प्रत :

- मा. अप्पर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
- मा. आयुक्त, शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मध्यवर्ती इमारत, पुणे ४११ ००१.

प्रति:

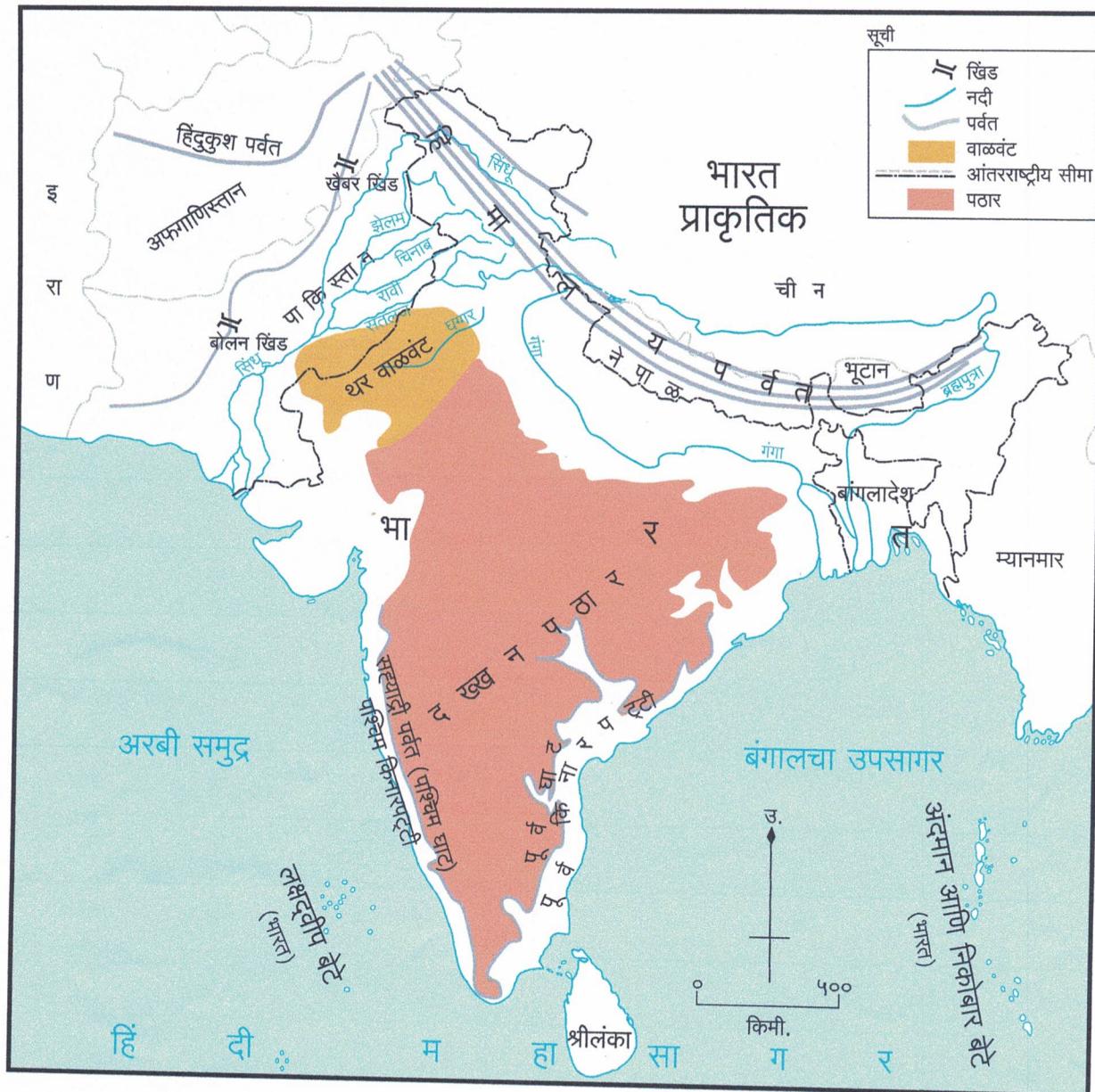
- मुख्याध्यापक/प्राचार्य, सर्व कनिष्ठ महाविद्यालये/उच्च माध्यमिक विद्यालये.

प्रतिलिपी : माहितीसाठी व आवश्यक त्या कार्यवाहीसाठी

- शिक्षण संचालक,(प्राथमिक) शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे
- विभागीय शिक्षण उपसंचालक, सर्व विभाग
- शिक्षणाधिकारी प्राथमिक/शिक्षण निरीक्षक बृहन्मुंबई, सर्व जिल्हा परिषद/ शिक्षणाधिकारी माध्यमिक
- शिक्षण प्रमुख/शिक्षणाधिकारी/ प्रशासन अधिकारी, महानगरपालिका सर्व

ISSUED

Date : 24 JUN 2021

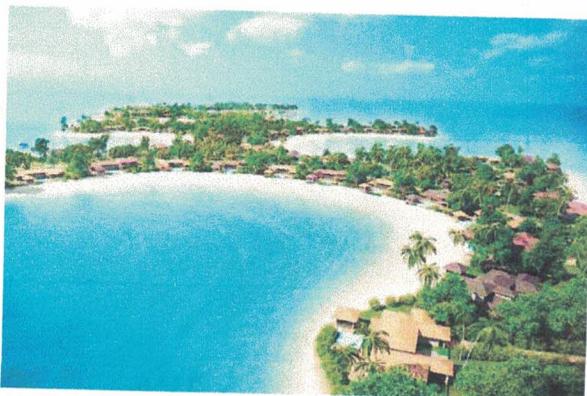

म्हणजे 'तांबड्या समुद्राचे माहितीपुस्तक'. या पुस्तकात भारतीय बेटांचा उल्लेख आहे. हे पुस्तक एका अनामिक ग्रीक खलाश्याने लिहिलेले आहे.

 करून पहा.

भारताच्या नकाशा आराखड्यात खालील ठिकाणांची नोंद करा.

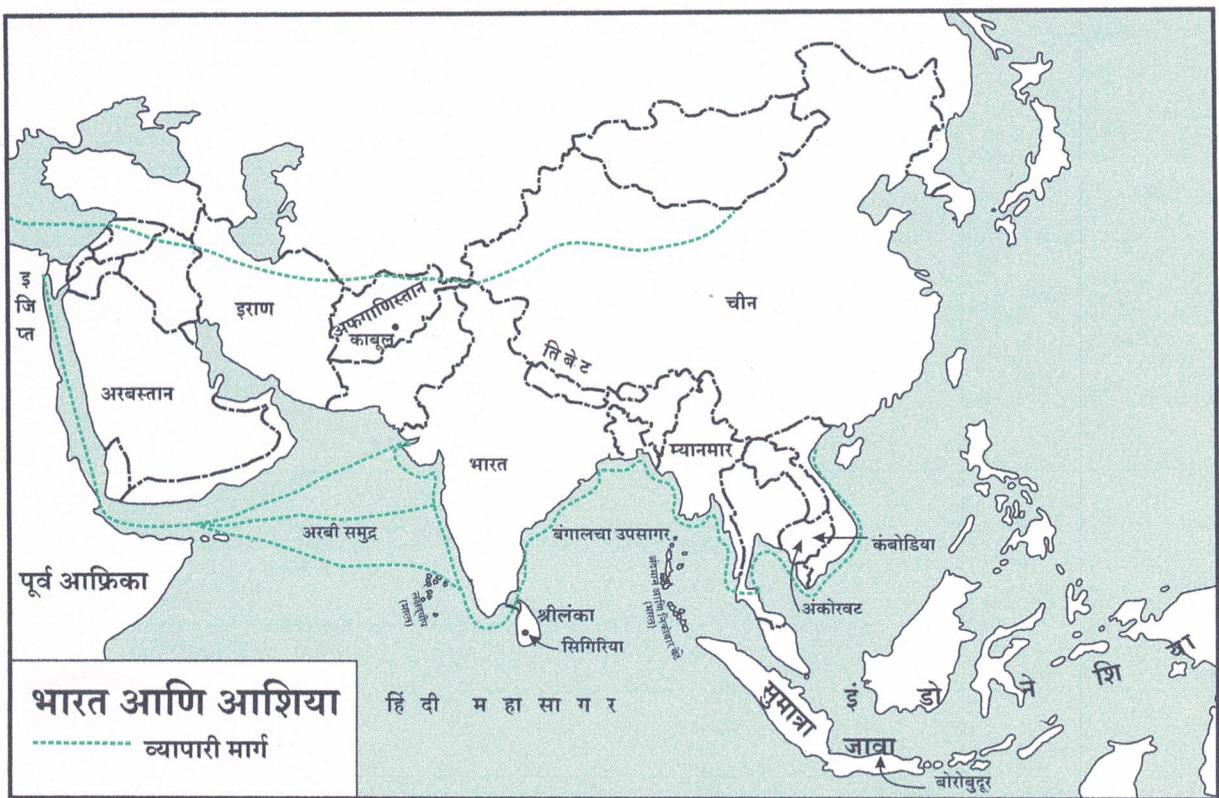
१. हिमातल घर्वत
२. थरचे वाळवंट
३. पूर्व किनारपट्टी

अंदमान बेट

१.३ भारतीय उपखंड

हडप्पा आणि मोहेंजोदडो ही शहरे आजच्या

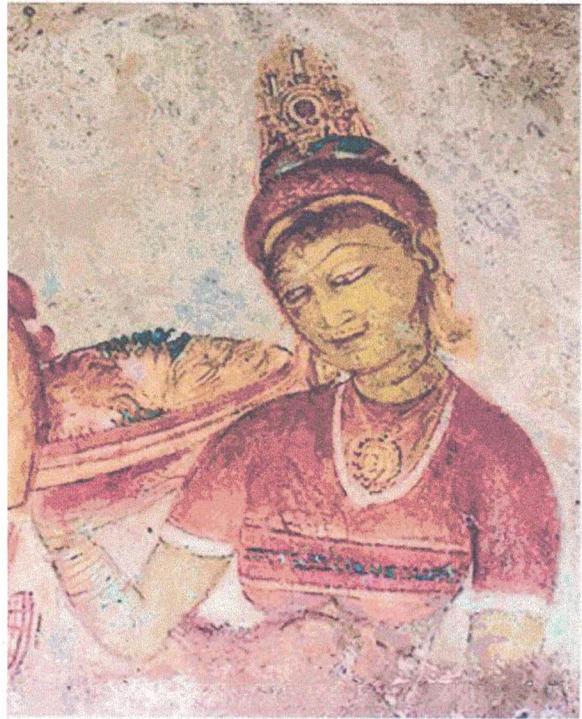

ठिकाणे भारत आणि रोम यांच्यामधील व्यापाराची महत्त्वाची केंद्रे होती. अशा अनेक व्यापारी केंद्रांचा उल्लेख तत्कालीन साहित्यात मिळतो. या व्यापारात इजिप्टमधील अलेक्झांड्रिया नावाचे बंदर महत्त्वाचे होते. भारतीय माल अरब व्यापारी अलेक्झांड्रियापर्यंत घेऊन जात. तिथून तो युरोपातील देशांमध्ये पाठवला जाई. अरबी लोकांनी भारतीय मालाबरोबर भारतीय तत्त्वज्ञान आणि विज्ञान युरोपपर्यंत पोचवले. गणितातील 'शून्य' ही संकल्पना भारताने संपूर्ण जगाला दिलेली एक मोठी देणगी आहे. अरबी लोकांनी या संकल्पनेचा परिचय युरोपला करून दिला.

११.२ भारत आणि आशिया खंडातील इतर देश

आशियातील अनेक देशांमध्ये प्राचीन भारतीय संस्कृतीचा विशेष प्रभाव पडला होता.

श्रीलंका : बौद्ध धर्माचा प्रसार करण्यासाठी सम्राट

सिंगिरिया लेण्यांतील भित्तिचित्र